

Джон П. Стрелекі

КАФЕ НА КРАЮ СВИТУ

Бестселер-мотиватор № 1

Ставить проникливі запитання про мету
в житті та нашу роль як індивідів.

Publishers Weekly

Перекладено 41 мовою

Джон П. Стрелекі

КАФЕ НА КРАЮ СВИТУ

Харків

2019

Відгуки

ПРОНИКЛИВО... Космічна інструкція до життя.

Orlando Sentinel

Він [Стрелекі] уловив пульс світу.

Gannett Media (USA TODAY...)

Ця маленька книжечка ЗДИВУЄ і НАДИХНЕ читачів повсюди. Цей сюжет про можливості на емоційних роздоріжжях засвідчує дещо дуже важливе та глибоке про життя. Дуже рекомендую.

Вільям Бріджес, автор Transitions and Managing Transitions («Структурні зміни» і «Управління під час структурних змін»)

Проста історія, що ТРАНСФОРМУЄ ЖИТТЯ та змінить ваші погляди на нього.

Spirit Works Book Review

«Алхімік» XXI століття.

RBA Libros, Іспанія

Я В ЗАХВАТІ ! Прочитав її за один день. Я В ЗАХВАТІ! У «Кафе на краю світу» ОДНОЗНАЧНО варто зупинитись.

Horizons Magazine

ОРИГІНАЛЬНО... ВИГАДЛИВО... ЗАХОПЛИВО... І ЗМІНЮЄ ЖИТТЯ. Я замовив ще десять примірників, ще навіть не дочитавши її!

Біл Гуггенгайм, автор Hello from heaven («Привіт з небес»)

Вона зворушує, спонукає, просвітлює, вона прониклива. РОЗКРИВАЄ ВІДПОВІДІ НА ЖИВОТРЕПЕТНІ ПИТАННЯ.

Lifestyle Magazine

ПРОНИКЛИВИЙ ТЕКСТ, ЩО НАДИХАЄ... його персонажі надзвичайні.

Nights and Weekends Book Review

ЧУДОВА КНИЖКА, що змусить вас по-справжньому замислитися про своє життя та про те, хто ви насправді.

Ван К. Тарп, автор бестселера Safe Strategies for Financial Freedom («Безпечні стратегії фінансової свободи»)

Занурившись у цю книжку, ВИ НЕ ЗАХОЧЕТЕ ЇЇ ВІДКЛАДАТИ!

Midwest Book Review

СТАВИТЬ ПРОНИКЛИВІ ЗАПИТАННЯ про мету в житті та нашу роль як індивідів.

Publishers Weekly

Інші твори Джона П. СТРЕЛЕКІ^[1]

Return to The Why Cafe («Повернення до кафе на краю світу»)

Reconnection — A Third Visit to The Why Cafe («Новий контакт: третій візит до кафе на краю світу»)

The Big Five for Life («Велика п'ятірка для життя»)

The Big Five for Life — Continued («Велика п'ятірка для життя: продовження»)

Life Safari («Життєве сафарі»)

Ahas! — Moments of Inspired Thought («Прозріння: моменти натхненної думки»)

Ahas! — Volume II («Прозріння»: частина 2)

Ahas! — Volume III («Прозріння»: частина 3)

How to be Rich and Happy («Як бути багатим і щасливим», співавтор)

Присвячую Кейсі, Майкові та Енн

Передмова

Часом людина опиняється в новому місці, знайомиться з новими людьми та дізнається щось нове тоді, коли найменше цього очікує, але, можливо, найбільше потребує. Зі мною це сталося вночі на відлюдній ділянці дороги. Тепер я розумію, що моє становище тієї миті стало символом мого тодішнього життя. Я заблукав у дорозі й так само заблукав у житті; не знав, куди саме прямую та чому рухаюся в тому напрямку.

Я взяв тижневу відпустку, прагнув втекти від усього, пов'язаного з роботою. Не скажу, що моя робота жахлива. Звісно, дещо в ній дратувало. Утім, я мало не щодня замислювався: чи не має життя бути чимось більшим за десять-дванадцять годин роботи в офісній кабінці. А головна її мета, судячи з усього, — можливе підвищення, після якого доведеться працювати в офісі по дванадцять-чотирнадцять годин на день.

У старшій школі я готувався до вишу. У виші готувався до майбутньої роботи. Потім присвятив час сходженню кар'єрною драбиною в компанії, у якій працював. Тепер я думаю: а може, люди, які спрямовували мене на ці шляхи, просто повторювали мені те, що колись хтось повторював їм?

Правду кажучи, поради були непогані, та якогось особливого вдоволення від них усе ж не виникало. Мені здавалося, що я обмінюю своє життя на гроші, і цей обмін не надто й вигідний. Саме в цьому стані сум'яття я й знайшов кафе «Чому ви тут?».

Коли я розповідав цю історію, люди визначали її як «містичну» та «як у “Сутінковій зоні”». В останньому випадку йшлося про старий серіал, у якому персонажі опинялися в місцях, на перший погляд нормальних, які не завжди виявлялися такими насправді. Часом на якусь мить я замислююсь, чи сталося це насправді.

Такої миті я висуваю шухляду письмового столу в себе вдома й читаю послання на меню, яке дала мені Кейсі. Воно нагадує мені про реальність тих подій.

Я ніколи не намагався повторити свій шлях і відшукати кафе знову. У глибині душі мені подобається вірити, що, хоч яким реальним був той вечір, навіть якби я зміг повернутися на те саме місце, де колись знайшов це кафе, його там не буде: я натрапив на нього лише тому, що тієї миті й тієї ночі мені було конче потрібно його знайти і воно існувало лише для цього.

Можливо, колись я спробую повернутись. А може, одного вечора опинюсь перед ним знову. Я увійду всередину та розповім Кейсі, Майкові та Енн (якщо вона там буде), як мене змінила та ніч у кафе. Як їхні запитання дали поштовх до думок і відкриттів, яких я доти й уявити не міг.

Хто його знає? Можливо, тоді я проведу вечір у розмові з іншою людиною, яка теж заблукала та забрела до кафе на краю світу.

А може, просто напишу книжку про свій досвід, і це стане моїм внеском у досягнення мети кафе.

Автомагістраллю між штатами я повз у темпі, порівняно з яким ходіння пішки здавалося перегонами на швидкісних автомобілях. За годину тягучки дорожній рух остаточно зупинився. Я натиснув кнопку пошуку на радіо у спробі знайти якісь ознаки розумного життя. Нічого.

За двадцять хвилин ніхто не просунувся вперед, і люди повиходили з машин. Це, взагалі-то, нічого не дало, але тепер всі могли понарікати за межами свого автомобіля, що приємно урізноманітнює наше життя.

Власник мінівена переді мною безупинно повторював: якщо він не приїде в готель до шостої, його бронювання скасують. Жінка в кабріолеті ліворуч від мене скаржилася комусь по мобільному на неефективність дорожньої системи як такої. Позаду мене бейсболісти з молодіжної ліги доводили до сказу свою супровідницю. Я майже чув її думки про те, що це востаннє в житті вона взялася за щось подібне з власної волі. По суті, я був маленьким фрагментом у довгій стрічці невдоволення.

Урешті-решт, коли минуло ще двадцять п'ять хвилин без жодних ознак руху вперед, на порослій травою роздільній смузі посередині автостради з'явився поліцейний автомобіль. Він зупинявся раз на кількасот футів, вочевидь, щоб дати людям знати, що відбувається.

«Той поліціант, — подумав я, — сподіваюся, має спорядження на випадок вуличних заворушень».

Ми всі з нетерпінням очікували, коли черга дійде до нас. Діставшись нарешті нашої частини магістралі, поліціантка повідомила, що миль за п'ять попереду перекинулася автоцистерна з потенційно токсичними речовинами. Дорогу повністю перекрили. Вона пояснила, що ми можемо або розвернутись і пошукати шлях для об'їзду — хоча такого, узагалі-то, не було, — або зачекати до кінця прибирання. Воно ж, імовірно, триватиме ще з годину.

Я дивився вслід поліціантці, коли вона рушила до наступної групи безутішних водіїв. Коли хлопака з мінівена ще раз висловив

занепокоєння про своє бронювання на шосту, я зрозумів, що мені урвався терпець.

— Ось так завжди буває щоразу, коли я намагаюся відпочити, — пробурмотів я собі під носа.

Я пояснив своїм новим друзям, з якими затоваришував подитячому через цю випадкову спорідненість, що дійшов до краю та спробую знайти інший шлях. Власник мінівена востаннє побідкався про своє бронювання на шосту і трохи від'їхав, відкривши мені дорогу. Я перетнув порослу травною роздільну смугу і подався в новому напрямку.

II

Я ввімкнув телефон і розкрив мапу. На дисплеї висвітилося лиш одне: «Система недоступна».

Я прямував на південь, хоч мав би їхати на північ, і моє роздратування набирало сили. П'ять миль без з'їзду, десять, потім двадцять, а далі — двадцять п'ять.

— Коли я знайду виїзд, це вже не матиме значення, бо гадки не маю, як доїхати туди, куди мені треба, — промовив я вголос самому собі. Мій настрій погіршувався далі нема куди.

Урешті-решт, на двадцять восьмій милі знайшовся з'їзд.

«Це просто неможливо, — подумав я, під'їхавши до з'їзду. — Я опинився чи не в єдиному на всьому світі місці, де на перехресті магістралей немає ні бензоколонки, ні фастфуду, ні чогось іще».

Я поглянув ліворуч. Нічого. Праворуч — так само порожньо.

— Що ж, — промовив я, — схоже, можу їхати куди завгодно.

Я звернув праворуч, подумки зауваживши, що тепер їду на захід, тож на наступному перехресті треба звернути ще раз праворуч. Так я принаймні знову поїду на північ. Дорога мала дві смуги: одна віддаляла мене від того місця, звідки я приїхав, а друга вертала назад. Насправді я точно не знав, на якій саме маю бути. Дорожній рух був нежвавий. Ознак цивілізації ще менше. Іноді траплялися поодинокі будинки, кілька родинних ферм, а далі — нічого, крім лісу та лук.

Годину по тому я остаточно загубився. Мені траплялись якісь маленькі перехрестя, що супроводжувалися знаками із застереженням, що ви в халепі. Коли за сорок миль ви не побачили жодної людини, а назва дороги, якою ви прямуєте, починається зі слова «старий», як-от «Стара траса 65», ситуація видається моторошною.

На наступному перехресті, що, взагалі-то, нічим не відрізнялося від інших, повз які я проїжджав, я звернув праворуч. До цього мене спонукав відчай. Так я їхатиму в потрібному напрямку за компасом, хоч і не здогадуюся, де я є. Із жахом дізнався, що назва цієї дороги також починається зі слова «старий».

Була майже восьма вечора, сонце сідало на обрії. День добігав кінця, а моє роздратування зростало.

— Треба було лишатися на автостраді, — розпікав себе я. — Засмутившись, що згаяв годину, тепер я згаяв дві й досі гадки не маю, куди мене, в біса, занесло.

Я вдарив по даху так, наче машина була якось винна в цій ситуації чи це мало допомогти.

Ще десять, п'ятнадцять, двадцять миль — і нічого. У мене залишалося менше за півбака бензину. Повертатися, як мені здавалося, вже не було сенсу. Із тією кількістю пального я вже не доїду туди, звідки почав, — якщо я, звісно, взагалі знайду те місце. А навіть якби я й дістався назад, на всьому маршруті не було жодної бензоколонки.

Я міг хіба що перти вперед і сподіватися знайти місце, де зможу підзаправитись і поїсти. Моє роздратування невпинно зростало, а кількість пального на лічильнику зменшувалася.

Я вирушив у поїздку, щоб угамувати роздратування. Його мені вистачало вдома через роботу, рахунки і, певною мірою, через життя взагалі. До чого воно мені ще й тут? Це мав бути мій шанс розслабитись і «перезарядити батарейки».

«Яка дивна фраза, — подумав я. — “Перезарядити батарейки”. Вигоряння, перезарядження, вигоряння, перезарядження... чому це вважається рухом у позитивному напрямку?»

А сонце вже сховалося за деревами, і все довкола огорнув присмерк. Останні промені денного світла мальовниче відбивалися від хмар рожевими та жовтогарячими відблисками, хоч я, зосереджений на дорозі й занурений у відчай від погіршення свого становища, цього майже не помічав. Навколо ні душі.

Я знову зиркнув на лічильник.

— Менше за чверть бака бензину, — сказав я вголос.

Востаннє я спав у машині, коли їхав із вищу. То було багато років тому, і я аж ніяк не хотів це повторювати. Та, очевидно, доведеться.

«Треба поспати, — подумав я, — щоб вистачило сил іти пішки по допомогу, коли в машині скінчиться бензин».

III

Щойно стрілка лічильника зайшла за червону риску з літерою Е, я побачив світло. Приголомшений дурнуватою ситуації, я звернув ліворуч на перехресті кілька миль тому. Ніщо не вказувало на те, що за цим поворотом у мене вищі шанси когось відшукати, та я звернув. Тоді я мав виправдання, що принаймні звернув на дорогу, назва якої не починалася зі слова «старий».

— Цей відчайдушний учинок, вочевидь, дасть свої плоди, — сказав я вголос.

Наблизившись, я побачив, що то світить вуличний ліхтар. Самотній вуличний ліхтар яскраво сяяв у цьому віддаленому місці — у *найглухішій* глушині.

— Будь ласка, хай там щось знайдеться, — повторював я, наче мантру, долаючи чверть милі до нього. І там, звісно, дещо знайшлося.

Біля ліхтаря я з'їхав з дороги на ґрунтово-гравійну автостоянку. На превеликий подив, переді мною виявилася маленька біла прямокутна будівля, на даху якої світло-блакитним неонам світилася назва: «Кафе “Чому ви тут?”». Дивовижею стали й ще три машини на стоянці.

«Вони точно приїхали з іншого боку, — подумав я, бо щонайменше за останню годину своєї поїздки я нікого не бачив. — Може, це й добре. Сподіваюся, вони знають, як вибратися звідси».

Я виліз із машини й кілька разів витягнув руки над головою, звільнюючи тіло від заціпеніння. Тоді рушив до входу. У чорному небі, всіяному тисячею зірок, висів величезний півмісяць. Коли я відчинив двері до кафе, дзеленькнули дзвіночки, прикріплені до внутрішньої дверної ручки, сповіщаючи про моє прибуття.

І мене накрило хвилиною спокусливих запахів. Доти я не усвідомлював, наскільки зголоднів. Не міг точно визначити, що це так духмяніє, та надумав замовити три порції цієї страви.

IV

Кафе було схоже на стару перекусну. Під довгою тонкою білою стільницею вишикувані табурети з хромованими ніжками й червоними подушечками на сидіннях, схожі на ті, що ставлять біля яток із газованкою. Під вікнами вишикувалися попарно червоні дивани зі столиками між ними. На кожному столику стояла ємність із цукром, маленький срібний глечик — як я вирішив, із молоком для кави, — а також сільниця та перечниця однакового кольору.

На стійці біля дверей стара каса, а поряд з нею — дерев'яний вішак для одягу. Затишне місце. У такому закладі можна подовгу сидіти й спілкуватися з друзями. Їх я, на жаль, із собою не взяв.

Із парочкою за віддаленим столиком розмовляла офіціантка. Тоді вона всміхнулася мені та сказала:

— Місця вільні, падайте де завгодно.

Я доклав зусиль, щоб упокорити роздратування, яке накопичилося в мені за останні чотири години й вирувало дотепер, і спробував усміхнутись у відповідь. Тоді обрав столик біля дверей.

Опустившись на червоний вініловий диван, я помітив, що він новий. Роззирнувся довкола та здивувався: тут усе, здається, нове.

«Власник, певно, розраховує на якусь колосальну урбанізацію, — подумав я, — якщо побудував кафе в цій глушині».

— Привіт, — перервали мої роздуми про ціни на недорогу нерухомість і можливості житлової забудови. Це була офіціантка. — Мене звати Кейсі. Як справи?

— Привіт, Кейсі. Я Джон, і я трохи загубився.

— Так, Джоне, — відповіла вона з пустотливою усмішкою.

Із того, як вона це сказала, я не міг зрозуміти, що саме вона підтверджує: те, що я Джон, чи те, що я загубився.

— Чому ви тут, Джоне? — запитала вона.

— Ну, я їхав і зіткнувся з певними проблемами. Спробувавши їх оминати, я врешті-решт загубився. У мене майже скінчився бензин, а ще я мало не вмер з голоду.

Коли я завершив свою тираду, Кейсі всміхнулася такою самою пустотливою усмішкою та промовила:

— Ось що я вам скажу. Я впевнена, що ми вам допоможемо уникнути голодної смерті. А щодо всього іншого, ще подивимось.

Вона зняла з підставки біля дверей меню й подала мені. Не знаю, що то було — може, освітлення, а може, втома після тривалого перебування за кермом, — але міг заприсягтися, що, коли вона давала мені меню, літери на першій сторінці зникли і з'явилися знову.

«Певно, я дуже втомився», — подумав я, кладучи меню на стіл.

Кейсі дістала з кишені маленький блокнот для замовлень.

— Може, вам щось принести, поки ви ознайомитеся з меню? — спитала вона.

Я замовив склянку води з лимоном, і Кейсі пішла.

Цей день обіцяв значно більше, ніж я очікував. Спершу — кількагодинна поїздка глушиною, тоді — кафе на краю світу, а тепер — офіціантка з пустотливою усмішкою. Я взяв меню зі столика і прочитав першу сторінку.

Угорі було написано: «Ласкаво просимо до кафе “Чому ви тут?”». Унизу маленькими чорними літерами було надруковано: «Перш ніж замовити, спитайте в наших офіціантів, що може означати ваш візит сюди».

«Сподіваюся, він означає, що я поїм чогось доброго», — подумав я, перегортаючи першу сторінку.

Усередині меню містився звичний для кафе асортимент. Страви на сніданок ліворуч угорі, сандвічі ліворуч унизу, закуски та салати праворуч угорі, а основні страви — під ними. Сюрприз чекав на мене, коли я перегорнув меню. На останній сторінці під заголовком «Теми для роздумів під час очікування» були надруковані три запитання:

«Чому ви тут?»

«Чи боїтеся ви смерті?»

«Чи вдоволені ви?»

«Не надто схоже на зведення спортивних новин», — подумав я. Щойно я намірився перечитати запитання, як повернулася Кейсі з водою.

— Усе гаразд? — спитала вона.

Я перегорнув меню на першу сторінку та вказав на назву кафе.

— Що це означає?

— О, всі, здається, тлумачать це по-своєму, — відповіла вона. — Правду кажучи, більшість із наших зве його коротко — просто кафе «Чому». То що вам принести?

Я не був готовий щось замовляти. Мені захотілося схопити куртку й піти. У цьому закладі однозначно було щось дивне, і я не був певен, що в хорошому розумінні цього слова.

— Вибачте, Кейсі. Мені знадобиться ще трохи часу.

— Та нічого, — відповіла вона. — Не кваптесь, а я прийду за кілька хвилин подивитись, як ви тут. І ще, Джоне, — всміхнулася вона, — не хвилюйтеся. Тут ви в добрих руках.

Я провів поглядом Кейсі, яка пішла до парочки за столиком у протилежному кінці кафе. Вони заговорили між собою втрюх. Обговорювали вони, певно, щось хороше, бо всі троє всміхалися.

«Може, цей заклад не такий уже й поганий, — подумав я. — Може, мені треба взяти собі того ж, що й вони».

Я знову зосередився на меню.

«Я не маю вибору, — подумалося мені. — Бензин у мене майже скінчився, їжі, схоже, немає ніде в радіусі двохсот миль, а тут, хоча цей заклад видається трохи дивним, насправді ще не сталося нічого аж надто незвичайного».

Це трохи розвіяло мою тривогу. Коли Кейсі пішла на кухню й повернулася, проминувши мій столик із двома шматочками полунично-ревеневого пирога, моя тривога вивітрилася. Я обожнюю полунично-ревеневий пиріг і вже кілька років його не куштував. Я вирішив: якщо його тут готують, то це, можливо, знак, що мені слід тут затриматися.

Асортимент у меню, як не брати до уваги дивних запитань, видавався добрим. Я зупинився на сніданковій тарілці, попри те, що час сніданку вже давно минув. Кейсі ще розмовляла з тією парочкою, тож, визначившись, я знов перегорнув меню на останню сторінку.

«Чому ви тут?»

Питати про таке відвідувача ресторану начебто дивно. Хіба ви не маєте знати, чому людина опинилася у вашому ресторані? Хіба люди, що їдять у ресторані, не мають знати, чому вони там? Сумніваюся, чи зрозумів це запитання.

«Чому ви тут?»

Із задуми мене вивело повернення Кейсі.

— Ви готові? — запитала вона.

Я вже зібрався відповісти ствердно, але тут згадав застереження з першої сторінки меню про звернення до офіціантів перед замовленням.

— Думаю, так, — сказав я, а тоді вказав на напис. — Про що саме мені треба вас запитати?

— А, оте... — відповіла вона та знову всміхнулася.

Її усмішка мені подобалася.

— За багато років ми помітили, що люди, провівши тут певний час, почуваються якось інакше, — пояснила вона. — Тож тепер ми намагаємося поступово занурювати їх в атмосферу «Чому ви тут?». Трохи розказуємо, чого їм очікувати, на випадок, якщо ще не готові до цього, хоча спершу думали, ніби можуть із цим упоратися.

Тут я остаточно спантеличився. Вона має на увазі їжу, саме кафе чи щось геть інше?

— Якщо бажаєте, — промовила вона, — я можу передати ваше замовлення кухареві та запитати в нього, що може підійти найкраще.

— Звісно, — відповів я, відчуваючи, що заплутався ще більше. — Мабуть, так. Я буду сніданкову тарілку. Знаю, що вже не час для сніданку, та її ще можна замовити?

— Ви хочете її? — перепитала вона.

— Так.

— Тоді я впевнена, що це не буде проблемою. Як-не-як, тепер час ближчий до завтрашнього сніданку, ніж до сьогоднішнього обіду.

Я подивився на свій наручний годинник. Пів на одинадцятку вечора.

— Цікавий погляд, — сказав я.

Кейсі всміхнулася:

— Часом дивитися на щось з інакшого ракурсу корисно.

Вона записала моє замовлення й розвернулася. Я провів її поглядом до кухні, а тоді помітив, що Кейсі залишила меню на столі.

VI

Коли Кейсі наблизилася до віконця замовлень, я вперше помітив на кухні чоловіка. Він тримав у руці велику дерев'яну ложку і явно відав тут готуванням їжі. Кейсі щось йому сказала, і він визирнув, глянув на мене й, побачивши, що я дивлюся в його бік, усміхнувся й помахав рукою.

Я помахав у відповідь, почувуючись трохи дурнувато. Зазвичай я не махаю рукою кухарям у кафе.

Кейсі та цей чоловік трохи поговорили, а тоді вона поклала моє замовлення на маленький круглий тримач для паперів і повернулася до мого столика. Чоловік крутнув тримач так, що папірець опинився перед ним, глянув на нього, а тоді забрав його на кухню.

Я знову зосередився на останній сторінці меню. Поки я перечитував перше запитання («Чому ви тут?»), повернулася Кейсі й сіла навпроти мене.

— Це Майк, — пояснила вона. — Він власник цього закладу і сам готує всю їжу. Сказав, що вийде до вас, як матиме можливість. Я запитала його про ваше замовлення, і він сказав, що це буде забагато, але він вважає, що ви з цим впораєтесь.

— Оце так сервіс.

Вона всміхнулася.

— Стараємось. А тепер знову про це. — І вона вказала на текст про звернення до офіціантів на першій сторінці меню. — Це пов'язано із запитанням на останній сторінці меню, яке ви досі читаєте.

Я не знав достоту, звідки вона знала, що я читав ті запитання, проте не відповів.

— Розумієте, — промовила вона, — дивитися на те запитання — це одне. А змінити його — це інше.

— Що ви маєте на увазі?

— Воно звучить просто, так, наче щось незначне, — відповіла вона. — Та якщо в ньому замінити кілька літер, це багато що змінює.

Я спантеличено поглянув на неї.

— Багато що змінює? Що саме? Скажімо, я не зможу тут їсти чи мені доведеться замовити щось інше?

— Ні, — відповіла вона раптом серйозно, — змінює дещо ґрунтовно.

Я однозначно не розумів, до чого вона хилить, але вона явно не жартувала.

— Здається, я не розумію.

Кейсі знову вказала на меню.

— Якщо це запитання ви поставите не комусь абстрактному, а самому собі, ви вже не будете таким, як раніше.

Я отетерів. Не буду таким, як раніше? Що це означає? Раптом я відчув, ніби стою на краю високої кручі. І я не знав точно, що саме, згідно з її поясненням, чекатиме мене після одного кроку вперед — негайна смерть чи вічне щастя.

— Щось таке, — промовила вона та всміхнулась, — але менш радикальне.

Кейсі повела далі, перш ніж я встиг запитати, звідки вона знає, про що я подумав:

— Дозвольте показати вам дещо, і вам не доведеться ступати крок. Прочитайте перше запитання в меню, але прочитайте його відсторонено — наче вивіску, яку мигцем бачите на своєму шляху.

Я знов поглянув у меню. Здивувався, бо запитання вже не звучало як «Чому ви тут?». Тепер там було написано: «Чому я тут?».

Щойно я дочитав запитання, воно знову перетворилося на «Чому ви тут?».

— Що сталося?! — вигукнув я. — Меню щойно змінилось. Як вам це вдалося?

— Джоне, я не впевнена, що ви готові почути відповідь.

— Про що ви? Як вам це вдалося? Як ви змусили меню змінитися?

Я вже геть не розумів, що відбувається, і зовсім не був певен, чи хочу залишитися й розібратися із цим. Кейсі зупинила мене наступним запитанням:

— Джоне, ви бачили, на що обернувся текст у меню?

— Звісно, коли я читав його вперше, там було написано дещо інше, а потім він став такий, як тепер. Чому? І як так вийшло?

Кейсі перегорнула меню першою сторінкою вгору та вказала на текст унизу, де було надруковано застереження: «Перш ніж замовити...»

— Ось, Джоне, — почала вона. — Те запитання, що ви побачили, те, що було інакшим.

— Те, що звучало як: «Чому я тут?» — перервав я.

— Так, воно. Це запитання не треба сприймати легковажно. Побіжно глянути на нього — це одне. Але якщо ви справді його побачите та справді поставите собі, ваш світ змінюється. Я знаю, що це звучить неймовірно, і саме тому ми надрукували застереження на першій сторінці меню.